

TEZA:

1. Obwiniony radca prawny został skazany prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego za usiłowanie niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonych, poprzez próbę podstępного użycia weksli. Takie działanie stanowi delikt dyscyplinarny.
2. Przy wymiarze kary za ten delikt sąd dyscyplinarny powinien wziąć pod uwagę okoliczności łagodzące: uprzednią niekaralność obwinionego, nienaganną postawę po popełnieniu deliktu (czyn obwinionego miała miejsce wiele lat wcześniej, na początku jego drogi zawodowej) oraz fakt, że doszło do zatarcia skazania. Kara nagany i zakaz wykonywania patronatu na 5 lat są adekwatne do okoliczności sprawy.

WO - 35/22

ORZECZENIE

z dnia 8 czerwca 2022 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: S WSD Rafał Rybnik

Sędziowie: S WSD Paweł Libertowski /sprawozdawca/
S WSD Dariusz Smejda

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Alicji Kujawy

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2022 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego W. K.

(nr wpisu (...)) obwinionego o to, że:

w okresie od 4.06.1996 r. do 12.08.1996 r. w (...) dopuścił się przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku art. 12 k.k., polegającego na tym że działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu z B. G. oraz z inną nie ustaloną osobą, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić J. K. i K. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wartości 200.000 zł poprzez wezwanie do zapłaty tej kwoty tytułem należności z weksla in blanco, a następnie po jego wypełnieniu - poprzez wniesienie sprawy o zapłatę z tego weksla do Sądu Rejonowego przy wprowadzeniu pokrzywdzonych w błąd co do abstrakcyjnego charakteru weksla, wiedząc, że J. K. i K. C. nie mają zobowiązań wobec spółki Awon, jak i kolejnych indosariuszy wskazanych w wekslu in blanco, lecz zamierzonego celu nie osiągnął wobec postawy pokrzywdzonych, a dopuszczając się tego przestępstwa, za które został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2016 r. (sygn. akt III K 130/14) na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym

zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat oraz karę grzywny naruszył godność zawodu i obowiązek działania przez radcę prawnego zgodnie z prawem, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75 z późn. zm.) w związku z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z powodu odwołania Obwinionego r. pr. W. K. - zaskarżającego orzeczenie co do całości - oraz Pokrzywdzonego J. K. - zaskarżającego orzeczenie w części co do kary tj. w pkt. II, III i IV - od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt OSD/KR 37/2021,

orzeka:

1. zmienia pkt II zaskarżonego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt OSD/KR 37/2021 w ten sposób, że za przewinienie dyscyplinarne określone w pkt I zaskarżonego orzeczenia wymierza obwinionemu karę nagany;
2. zmienia pkt III zaskarżonego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt OSD/KR 37/2021 w ten sposób, że na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych orzeka wobec obwinionego zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat;
3. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt OSD/KR 37/2021;
4. zasądza od obwinionego koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 3.000, 00 (słownie: trzy tysiące) zł płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 16.07.2019 r. sygn. akt OSD/KR 16/19 Obwiniony r. pr. W. K. (nr wpisu ...) został uznany winnym tego, iż w okresie od 4.06.1996 r. do 12.08.1996 r. w (...) dopuścił się przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k., polegającego na tym że działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu z B. G. oraz z inną nie ustaloną osobą, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić J. K. i K. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wartości 200.000 zł

poprzez wezwanie do zapłaty tej kwoty tytułem należności z weksla in blanco, a następnie po jego wypełnieniu - poprzez wniesienie sprawy o zapłatę z tego weksla do Sądu Rejonowego przy wprowadzeniu pokrzywdzonych w błąd co do abstrakcyjnego charakteru weksla, wiedząc, że J. K. i K. C. nie mają zobowiązań wobec spółki (...), jak i kolejnych indosariuszy wskazanych w wekslu in blanco, lecz zamierzonego celu nie osiągnął wobec postawy pokrzywdzonych, a dopuszczając się tego przestępstwa, za które został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2016 r. (sygn. akt III K 130/14) na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat oraz karę grzywny - naruszył godność zawodu i obowiązek działania przez radcę prawnego zgodnie z prawem, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75 z późn. zm.) w związku z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Obwinionemu w powołanym orzeczeniu wymierzono karę nagany oraz karę pieniężną w kwocie 3.000,00 zł i na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych orzeczono wobec Obwinionego zakaz wykonywania patronatu na 5 lat.

Na skutek odwołań od powołanego orzeczenia wniesionych przez Pokrzywdzonego (J. K.) oraz Obwinionego Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 29.04.2021 r. sygn. akt WO 18/21 uchylił zaskarżone orzeczenie w całości i przekazał sprawę Sądowi I instancji. Jak wynika z uzasadnienia owego orzeczenia, zapadło ono na skutek stwierdzenia, iż wobec Obwinionego orzeczono dwie kary za jeden czyn będący przedmiotem postępowania, co nie jest dopuszczalnym w świetle treści art. 65 ustawy o radcach prawnych.

Następnie orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 22.11.2021 r. sygn. akt OSD/KR 37/2021 Obwinionego uznano winnym wskazanego wyżej czynu. Obwinionemu wymierzono karę zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na 1 rok i na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych orzeczono wobec Obwinionego zakaz wykonywania patronatu na 5 lat.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wywiódł Pokrzywdzony (J. K.) zaskarżając je co do kary na niekorzyść Obwinionego i domagając się orzeczenia wobec Obwinionego kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego. Pokrzywdzony orzeczeniu Sądu I instancji zarzucił naruszenie art. 438 pkt. 4 k.p.k. oraz art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 65 ust. 1 pkt. 2, 3 i ust. 2B ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez orzeczenie wobec Obwinionego kary rażąco niewspółmiernie łagodnej, nieuwzględniającej stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz stopnia winy i relacji do celów jakie kara powinna spełniać w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej.

Odwołanie wniósł również Obwiniony zaskarżając orzeczenie Sądu I instancji w całości na korzyść Obwinionego wnosząc o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie o zmianę tego orzeczenia i orzeczenie wobec Obwinionego kary nagany, a także zakazu patronatu na 3 lata i zredukowanie obciążenia Obwinionego kosztami postępowania do kwoty 1.000,00 zł. Zaskarżonemu orzeczeniu Obwiniony zarzucił błędne zastosowanie art. 65 ust. 1 pkt. 4) ustawy o radcach prawnych poprzez orzeczenie wobec Obwinionego kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na 1 rok jako kary rażąco niewspółmiernej. Obwiniony zarzucił również błędne zastosowanie (w związku z zarzutem pierwszym) art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych poprzez orzeczenie wobec Obwinionego kary zakazu wykonywania patronatu na 5 lat jako kary rażąco niewspółmiernej. Obwiniony zarzucił również naruszenie art. 70 [6] § 1 i 2 ustawy o radcach prawnych poprzez zawyżone obciążenie Obwinionego kosztami postępowania w kwocie 3.000,00 zł.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie Obwinionego uznać należało za częściowo zasadne, natomiast odwołanie wywiedzione przez Pokrzywdzonego za całkowicie niezasadne.

W sprawie niniejszej przedmiotem sporu nie były okoliczności dotyczące wystąpienia i opisu czynu Obwinionego objętego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2016 r. (sygn. akt III K 130/14). Rozważania dotyczące związania faktem wydania i treścią tego wyroku oraz prawnych następstw tego stanu rzeczy, będące już przedmiotem uzasadnień orzeczeń wcześniej zapadłych w tym postępowaniu dyscyplinarnym, Sąd w niniejszym składzie podziela.

W ocenie Sądu dla prawidłowej oceny jaka powinna być adekwatna, współmierna reakcja w zakresie kary dla Obwinionego na gruncie postępowania dyscyplinarnego, koniecznym jest uwzględnienie szeregu kluczowych elementów ujawnionego w sprawie stanu faktycznego.

W pierwszej kolejności uwzględnienia wymaga, iż czyn Obwinionego miał miejsce w 1996 r. tj. 26 lat temu. Obwiniony przez cały ten czas był podmiotem toczących się kolejno czynności w ramach postępowań przygotowawczego, postępowania karnego przed Sądami kolejnych instancji i ostatecznie w ramach niniejszego postępowania dyscyplinarnego. Powołany wyżej wyrok w postępowaniu karnym - będący drugim wyrokiem Sądu I instancji w owej sprawie na skutek wcześniejszej skutecznej apelacji Obwinionego (Oskarżonego w tamtym postępowaniu) i ponownego rozpoznania sprawy - stał się jako prawomocny dopiero na skutek wyroku Sądu

Apelacyjnego Wydział II Karny z dnia 24.05.2017 r. sygn. akt II AKa 51/17 (K. 117) utrzymującego owo orzeczenie w mocy.

Należy uwzględnić również i ten fakt, iż powołane orzeczenie Sądu w postępowaniu karnym wystąpiło dopiero wobec wniesienia przez Pokrzywdzonego subsydiarnego aktu oskarżenia, tj. przy odmiennych ocenach organów postępowania przygotowawczego co do winy Obwinionego (tam Oskarżonego) - postępowanie wielokrotnie umorzono.

Zwrócić należy uwagę, iż w toku kolejnych rozstrzygnięć w postępowaniu karnym, na różnych jego etapach, wobec Obwinionego nie stosowano środków albo kar odnoszących się do możliwości wykonywania przez Obwinionego zawodu radcy prawnego.

Obwiniony prawomocnym wyrokiem Sądu w postępowaniu karnym skazany został ostatecznie na karę 1 roku pozbawienia wolności ale z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat oraz na karę grzywny.

Zwrócić należy uwagę na rozważania Sądu Okręgowego dotyczące wymiaru kary i oceny w tym kontekście Obwinionego, poczynione zarówno w uzasadnieniu pierwszego wyroku skazującego z dnia 24.01.2014 r. (sygn. akt: III K 223/08) oraz prawomocnego z dnia 28.10.2016 r. (sygn. akt III K 130/14) (K. 30-32 oraz 115-116). Sąd w owych uzasadnieniach dostrzegając okoliczności obciążające Obwinionego (planowe i przemyślane działanie, potencjalne zagrożenie dla Pokrzywdzonego i poczucie krzywdy) dostrzegł jednak dwukrotnie ten sam, szeroki katalog okoliczności łagodzących. Wymienia się tu niekaralność Obwinionego przed, jak i po dokonaniu owego czynu. Podkreśla się w obu przypadkach daleką (już wówczas) odległość czasową orzekania względem daty popełnienia czynu, która to perspektywa pozwoliła już wówczas na przyjęcie tezy, iż Obwiniony nie jest osobą zdemoralizowaną, a owy czyn był zdarzeniem jednostkowym i brak jest ryzyka powrotu Obwinionego na drogę czynów niezgodnych z prawem. Ocena ta dokonywana była przez Sąd w postępowaniu karnym przy uwzględnieniu zawodu wykonywanego przez Obwinionego. Zaznacza się w owych uzasadnieniach, iż realizacja znamion owego czynu zakończyła się na etapie usiłowania. Uwzględniono już wówczas - w 2014 r. - (K.30), iż Obwiniony był osobą w średnim wieku i był osobą niekaraną. Rozważaniom tym towarzyszy analiza powołanych we wskazanych uzasadnieniach orzeczeń, w tym Sądu Najwyższego, nakazujących uwzględnienie na korzyść Obwinionego (tam Oskarżonego) kolejnych ze wskazanych okoliczności.

Sąd w niniejszej sprawie podziela powyższe uwagi i oceny. Ulegają one tylko wzmocnieniu z uwagi na fakt dalszego upływu czasu względem wydania wyżej powołanych judykatów. Przez cały

okres wykonywania zawodu radcy prawnego Obwiniony nie był karany za inne przewinienia dyscyplinarne. Czyn Obwinionego miał miejsce na początku jego kariery zawodowej. Dalsze Jego postępowanie i sposób wykonywania zawodu radcy prawnego daje w' ocenie Sądu rękojmię co do tego, iż będzie Obwiniony wykonywał ten zawód należycie, a opisane doświadczenia Obwinionego, wymierzone Obwinionemu już kary, uzupełnione karą dyscyplinarną w niniejszym postępowaniu, stanowią środek wystarczający zarówno z punktu widzenia potrzeb prewencji indywidualnej, jak i generalnej.

Obwiniony ze skutkami swego zachowania mierzyć musi się już przez 26 lat, występując na kolejnych salach rozpraw w charakterze oskarżonego lub obwinionego. Obejmuje to niemal cały okres życia zawodowego Obwinionego, kładąc się na nim cieniem oraz stanowiąc piętno, z którym Obwiniony musiał i musi się mierzyć.

Powyżej powołana ocena Sądów powszechnych, ponad kwestię upływu czasu, ulega pogłębieniu również z tego względu, iż doszło już do /utarcia skazania Obwinionego w postępowaniu karnym i na dzień 14.02.2020 r. nic figurował już Obwiniony w Kartotece Karnej Krajowego Rejestru Karnego (K. 452).

Z powyższych okoliczności zarzut sformułowany w imieniu Pokrzywdzonego w treści odwołania Sąd uznał za niezasadny. Jakkolwiek literalnie treść odwołania powołuje się na poszczególne dyrektywy w zakresie wymiaru kary - co do których Sąd nie podziela ocen Pokrzywdzonego z przyczyn wyżej wskazanych - kluczowym elementem stanowiska Pokrzywdzonego wydaje się być jednak odwołanie do koncepcji retrybutywizmu, sprawiedliwej odpłaty za dokonany czyn. W ocenie Sądu warunek len na gruncie postępowania dyscyplinarnego, toczącego się w opisanych okolicznościach, spełnia orzeczona kara nagany z zakazem sprawowania patronatu. Orzeczenie kary pozbawienia prawa wykonywania zawodu, której domagał się wobec Obwinionego Pokrzywdzony, czy też ewentualnie utrzymanie w mocy kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, w świetle opisanych okoliczności (zwłaszcza wiek Obwinionego, postawa Obwinionego po popełnieniu czynu, upływ czasu, skutki opisanych postępowań karnych) byłoby orzeczeniem kary rażąco zbyt surowej i jest niedopuszczalne. Brak jest w ocenie Sądu przesłanek do stosowania wobec Obwinionego tego rodzaju kar - w istocie o charakterze eliminacyjnym dla Obwinionego. Orzeczenie takiej kary nic przyniosłoby również żadnej korzyści - prawnej czy materialnej - Pokrzywdzonemu. W ocenie Sądu orzeczona kara jest wystarczającym gwarantem tego, iż Obwiniony nic dopuści się w przyszłości przewinienia dyscyplinarnego i zrozumiał On przy tym już dawno naganność swego postępowania sprzed 26 lat. Stanowić ona będzie również jednoznaczną przestrogę w zakresie prewencji generalnej. Za konieczne w tym względzie Sąd uznał również orzeczenie wobec Obwinionego zakazu wykonywania patronatu przez

Obwinionego, mając na uwadze charakter popełnionego przez Obwinionego czynu, który w ocenie Sądu skutkować powinien odpowiednią reakcją i czasowym powstrzymaniem się przez Obwinionego od sprawowania wskazanej roli.

Zwrócić należy również uwagę, iż w postępowaniu dyscyplinarnym nie jest możliwym rozstrzygnięcie kwestii ewentualnych roszczeń cywilnoprawnych czy innego rodzaju świadczeń ze strony Obwinionego na rzecz Pokrzywdzonego.

Wobec powyższego Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu I instancji w ten sposób, iż uznając winę Obwinionego co do zarzucanego czynu w miejsce kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na 1 rok orzekł wobec Obwinionego karę nagany. Jednocześnie utrzymano wobec Obwinionego zakaz wykonywania patronatu na 5 lat zmieniając jedynie podstawę prawną jego orzeczenia (art. 65 ust. 2a w miejsce art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych).

Uzupełniająco należy wskazać, jakkolwiek Obwiniony nie sformułował w tym zakresie bezpośredniego zarzutu, Sąd nie podziela ujętych w uzasadnieniu odwołania rozważań Obwinionego w przedmiocie przedawnienia. W ocenie Sądu argumentacja przedstawiona już w tym zakresie w uzasadnieniu orzeczenia Sądu I instancji (K.551-552) jest wyczerpująca i prawidłowa. W niniejszej sprawie przedawnienie karalności czynu Obwinionego nie nastąpiło w świetle art. 101 § 1 pkt. 2a) w zw. z art. 102 k.k. oraz art. 15zzr ust. 6 oraz następnie art. 15zzr [1] ustawy z dnia 31.02.2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

W zakresie kosztów postępowania Sąd uznał odwołanie Obwinionego za niezasadne. Sąd I instancji obciążył Obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania dyscyplinarnego w granicach obowiązujących norm (w kwocie 3.000,00 zł). W ocenie Sądu nastąpiło to przy tym adekwatnie do czasu trwania postępowania oraz ilości materiału dowodowego wymagającego analizy i uwzględnienia w sprawie. O kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych orzeczono zgodnie z art. 70 [6] ust. 1, 2 i 3 ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 pkt. 1 ppk. 2) uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20.03.2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego - obciążając nimi Obwinionego w kwocie 3.000,00 zł).